

Panu:

Kuningattaren malja

Luin lehdestä, kuinka onnettomasti kävi erään kunnan demokraatin Englannin kuningaskunnassa. Tämä misterimme istui isäntänä puolueensa alaostalon vuosi-illallisilla, söi ja joi hyvällä halulla, hymyili "kentelmannin" hymyä ja käyttäytyi kaikin puolin korrekisti. Sitten, yhtäkkiä, hän ymmärsi, että häntä tuijotettiin. Vaistomaisesti hän tajusi, että herrasväki oli lopettanut illallisen syönnin ja odotti saavansa syyttää sikarinsa. (Odotti, sanoo suomalainen lukija, miksi helkutissa eivät syyttäneet.) Mutta he olivat englantilaisia ja kaikin puolin kunniallisia kansalaisia, työväenpuolueen miehiä. He odottivat merkkiä. Mister puheenjohtaja ymmärsi yskän — ehkäpä joku yskäisi — nousi paikaltaan, nosti maljansa ja sanoi komeasti: "Harold Wilsonille ja labour-puolueelle."

Malja juotiin ja sikarit syytettiin. Eikä siinä mitään, kertoo valpas reporteri, mutta tapaus kantautui paikkakunnan konservatiivisen vastaehdokkaan korviin. Juttu sai toiset puitteet. Maljahan olisi pitänyt kohottaa kuningattaren terveydeksi. Mitä mister puheenjohtaja oikein tarkoitti, ja

salliko pääministeri Wilson, että hänen kustannuksellaan hypitään kuningattaren nenälle. Ja niin edelleen. Puheenjohtajaparka oli aivan onneton ja koetti selittää ja selittää, että ei hän yhtään mitään tarkoittanut, mutta kun ei hän ennen ole ehdottanut maljaa, niin...

Me suomalaiset tietysti nauramme mokomalle, sillä toistaiseksi ei mikään etiketti eikä edes kirjoittamaton laki määrää, että ensimmäinen malja on nostettava esimerkiksi tasavallan päämiehen kunniaksi. Sen kun nauraa ken nauraa. Minulla on nyt kuitenkin aivan muuta mielessä.

Joku lukijoista ehkä kiinnitti huomiota sulkeisiin merkityksensä välihuutoon. Siitä minä. Oli kerran aika, jolloin meillä täällä Suomessakin tunnettiin sellainen käsite kuin tapakulttuuri. Minusta tuntuu, että vielä ihan äskeisinä vuosina saattoi ainakin muutaman tason illallisille mennä siinä mielessä turvallisin mielin, että tiesi, että illallisten aikana, ainakin nyt aikana, tapahtuu niin ja niin eikä tapahdu sitä eikä sitä, esimerkiksi, että joku rupeaa tupruttamaan savua silmille heti pöytään istuttaessa ja jatkaa koko syönnin ajan

kuvannollisesti sanottuna sa-vuke toisessa suupiessä ja haarukka toisessa.

Näin ennen vanhaan. Missään tapauksessa ei menty natsa hampaissa ruokapöytään eikä sytytetty selvin päin tupakkaa alkupaloja tai pikkulämmintä odoteltaessa eikä niiden jälkeenkään, ei ainakaan, ellei pöydän isäntä näyttänyt esimerkkiä, jota hän ei näyttänyt ainakaan, jos hän ei itse tupakoinut. Niin saatiin paistikin syödä kaikessa rauhassa. Muistan kyllä todenneeni, että isäntä joskus syytti jo paistia odoteltaessa, mutta yleensä sen jälkeen, mutta itse en kyllä raapaissut tulta isännän paikalla ennen kuin paisti tai pääruokaa yleensä oli haukattu, en kiusallakaan, vaikka olisin huomannutkin, että joku tupakanorja niin jo teki.

Luonnollisia asioita, jotka nykyaikana kuitenkin ihan tieteen tahtoen unohdetaan. Jos ei pöytään ole asetettu tuhkakuppeja, on tarkoitus, että ei tupakoida. Jos joku pyytää tuhkakuppia, ennen kuin ne on tuotu pöytään siinä järjestyksessä kuin illallisten isännän kanssa on sovittu, pitäisi minun mielestäni ensi luokan ravitsemusliikkeen tarjoilijattaril-

la olla oikeus sanoa, että anteeksi hyvä herra, mutta meitä on pyydetty tuomaan tuhkakupit vasta silloin ja silloin. Tarjoilija voisi esim. kannella "hoville" joka kävisi pyytämässä tältä malttamattomalta asiakkaalta anteeksi. Jos asiakas tästä huolimatta syyttäisi tupakkansa, hän tunnustautuisi moukaksi ja hänen sopisi silloin karistaa tuhkat vaikka daaminsa lautaselle.

Tupakoitsijat käyttäytyvät tässä meidän armaassa yhteiskunnassamme aivan kuin he tupakkaverollaan maksaisivat kaikki valtion kulut ja maidänkin veromme. Jos on vain yksi opettajainhuone, sen täyttävät tupakoitsijat tupakansavulla. Jos ei oppilaitoksessa ole tarpeeksi oppilashuoneita (ja missä niitä on), täyttävät tupakoitsijat ne. Tupakoiimmat, vaikka heitä olisi yhtä paljon, saavat niellä tai painua käytävälle. Jos kokoushuone on pieni, se täytetään tupakansavulla. Alaisille puhalletaan savut silmille ja poltetaan tulitikut nenään, mutta, kumma kyllä, ylempien edessä riittää malttia, tupakkalaatikko pysyy taskussa. Nykyisin näyttävät jopa ylioppilapset työntyvän tupakkeineen luentosaleihin, joissa ei ole tuhkakuppeja. He karistavat parliisilaiseen tyyliin, kuten sanotaan, lattialle. Olenkin ollut huomaavinani, että on pitänyt ruveta asettelemaan kieltotauluja paikkoihin, joissa

ei olisi voinut kuvitella kenenkään rupeavan käryttämään. Muistan, kuinka kaksikymmentä vuotta sitten hämmästyin, kun nuoret naiset ja miehet kärryivät ja karistivat lattialle erässä suuressa kauniissa voimistelusalissa pidetyssä kristillismielisten urheilijain kokouksessa. Oltiin ulkomaila, muistaakseni Amsterdaminissa. Tämä sivistys on aikaa siten levinnyt Suomeen. Tupakka kodin terrorisoijana olisi luku sinänsä, mutta siinä luulisi perheenpään tai pääemännän voivan vaikuttaa. Luulisi ainakin.

Muistelen haikeudella poikunsaikojani, jolloin minullakin oli vielä niin hyvät tavat, että en edes kysynyt naisuuralta, saisiko polttaa. En myöskään polttanut. Heilanikin sai vasta monen kuukauden jälkeen tietää, että silloin tällöin polttelin. Mutta yllätykseni se hänen mielestään oli muka miehekästä, tai hän taisi sanoa, että — hm — tupakalle tuoksuva tuoksuviin miehekkäälle... Typerää. Tupakointi on ehdottomasti typerä tapa, johon ei näytä voivan millään neuvoilla eikä uhkauksilla vaikuttaa. Tarjoa siis tupakka! Miksikö? Siksi, että kaikki muutkin seurassa polttavat, kärytänpähän joukon jatkoksi. Lupa ei-nikotinisteilla on pyydetty ihan muodon vuoksi.

Mutta siitä huolimatta, malja kuningattarelle ja vasta sen jälkeen tulta.